

MARC DE L'ART POSTMODERN

1. L'ART COM A PRODUCCIÓ CULTURAL

- Es considera l'art com a forma de producció social i cultural estretament vinculada al context en què s'ha produït.
- L'art occidental és només una de les múltiples manifestacions artístiques del gènere humà. Augmenta l'interès per l'art no-occidental i, dins de l'art occidental, es tenen en compte produccions artístiques marginals o no institucionalitzades.
- Es valora el multiculturalisme, el feminisme i altres moviments encaminats a processos de democratització de l'art.
- Es qüestiona la distinció entre cultura elevada i cultura popular. La postmodernitat manifesta la voluntat d'apropriar-se d'imatges de la cultura popular.
- Es desafia l'elitisme de la modernitat reivindicant, per exemple, el realisme figuratiu.
- El concepte d'arts plàstiques es redefineix com a cultura visual i amplia la seva dimensió des de les disciplines artístiques tradicionals (pintura, escultura) fins a les manifestacions artístiques actuals com la *performance*, la instal·lació, el videoart, el net-art i altres camps com el disseny, la publicitat o l'oci audiovisual.

2. FLUIX TEMPORAL I ESPACIAL

- El temps ja no es concep linialment, sinó com un espai multidimensional. La història no es considera com un compendi de successos del passat sinó com una forma del present: vivim en la història i la història repercuteix en nosaltres.
- La geografia també es reconceptualitza: la cultura no pertany a un territori determinat. Les cultures es barregen i es solapen donant lloc a entorns multiculturals.
- Es desbanca la noció de progrés linial sostenint que la civilització no ha aconseguit cap avenç sense produir al mateix temps importants retrocessos.
- Es reciclen elements del passat per a transformar-los i actualitzar-los. L'eclecticisme i l'apropiació d'elements històrics responen a un interès per integrar el passat en el present. El reciclatge d'objectes i imatges suggereix el col·lapse cultural del món i ens recorda que les imatges estan sotmeses a un procés constant de reapropiació.
- Es dispersen les dimensions del temps i de l'espai com a conseqüència de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació. L'ús d'Internet com a suport i canal possibilita la immediatesa del missatge així com la interactivitat.
- Es generen plantejaments internacionals dels temes i dels mètodes de distribució i de difusió emprats. Aquesta dimensió internacional fa possible que la informació pugui arribar a tothom i que qualsevol persona pugui opinar sobre el fet artístic.

3. LECTURES MÚLTIPLES

- No hi ha patrons estilístics comuns en els contextos artístics. No existeix una única manera de treballar ni mètodes únics en l'elaboració de les obres. Cada artista és un món, no només en la utilització de les tècniques sinó també en el tractament dels temes. Els estils postmoderns són plurals, eclèctics, susceptibles de múltiples lectures i interpretacions.
- Des de la perspectiva deconstructivista, la carència d'un significat fix de l'obra redueix l'autoritat de l'artista com a font primària de significacions.
- Els espectadors es converteixen en artistes en interpretar l'obra lliurement.
- Els diferents significats generats en l'apreciació de les obres són construïts socialment i canvien al llarg del temps.
- Es considera el públic com a part fonamental que completa el sentit de l'obra ja sigui per la seva participació activa en el marc físic (art d'acció, instal·lació) o virtual (entorns telemàtics) o bé per la interpretació lliure dels seus significats.
- Les diferents interpretacions s'originen en l'ús deliberat, per part de l'artista, de la contradicció, la ironia, la metàfora i l'ambigüitat, també anomenada doble codificació.

4. L'ARTISTA

- No té necessàriament una formació acadèmica en àmbits artístics, pot desenvolupar el seu treball des de qualsevol disciplina.
- No pertany a cap moviment artístic determinat, treballa de forma individual.
- Reinterpreta la tradició.
- Barreja llenguatges artístics diferents i utilitza instruments, materials i suports alternatius.
- Generalitza l'ús de la fotografia i les noves tecnologies com a mitjans específicament postmoderns, encara que també revitalitza la pintura.
- Tendeix a cultivar una bellesa dissonant o una harmonia inharmònica.
- Manifesta un interès creixent per l'antropomorfisme o l'ús de formes humanes en l'art.
- Ja no es correspon amb la figura del geni que treballa tancat al seu estudi. Si l'artista modern fou auto-reflexiu, l'artista postmodern busca la transcendència en un món material fragmentat i globalitzat.
- Moltes vegades esdevé productor de la idea, més que artífex.
- Redefineix les nocions modernes d'autoexpressió, originalitat i propietat. Concep el seu art com un comentari a les ideologies i formes de representació dominants.
- Manté un diàleg amb les circumstàncies socials i polítiques del seu entorn immediat i llunyà. Reflexiona sobre els contextos ètics, estètics i econòmics per tal de configurar una visió crítica i política de la problemàtica social.

- Les dones artistes susciten temes crucials sobre el paper de les dones en els contextos artístics i es proposen desmasculinitzar la cultura. Cal remarcar el pes i la importància que assoleixen les dones, com mai s'havia vist en la història de l'art.

5. ELS ESPAIS D'ART

- Els museus d'art contemporani proliferen durant les últimes dècades. Esdevenen un símbol de prestigi social i cultural que transforma les ciutats i involucra àmplies capes de població.
- Aquests centres d'art orienten la seva activitat preferentment a la realització de mostres temporals tot i que també formen col·leccions permanents.
- Sorgeixen noves concepcions sobre els espais expositius. La *Tate Modern* de Londres construeix històries sobre les obres, les reordena i contrasta fent que l'obra no sigui un objecte de culte per la seva bellesa formal, sinó que ens remeti a un context històric. *Le Palais de Tokio*, amb seu a París, ha estat concebut com un centre de trobada i de circulació de gent, es va inaugurar pràcticament buit, el seu principal objectiu és el debat públic.
- Els serveis educatius s'han fet extensius a tots els museus d'art. S'adrecen a escoles, famílies i col·lectius amb la intenció d'apropar les manifestacions artístiques contemporànies al públic en general, fent-les més intel·ligibles.
- Des dels centres d'art s'organitzen cicles de conferències, simposis, taules rodones, tallers, que volen afavorir el debat i l'intercanvi cultural.
- Es genera un negoci al voltant del sistema de l'art que converteix els centres d'art en un fenomen massiu. L'espai cultural ofereix alhora espais alternatius d'oci com restaurant, bar, botiga de llibres i articles de regal.
- Paral·lelament a les grans mostres internacionals d'art contemporani com la Biennial de Venècia o la Documenta de Kassel (de caràcter quinquennal) es fan biennals d'art alternatives a Johannesburg, Istanbul, etc. per tal d'afavorir l'economia dels països organitzadors i catalitzar canvis socials per la pau i la valoració positiva del lloc que generen.
- Cal assenyalar el paper dels comissaris, tan important o més que el dels propis artistes.
- Alguns artistes opten per fer intervencions efímeres a l'entorn urbà o natural. Documenten gràficament el fet, per després exposar i comercialitzar l'obra a través de vídeos o fotografies de l'esdeveniment.
- Un espai d'art que contribueix a la seva desmaterialització és *Net-art*. Utilitza Internet com a mitjà de producció, publicació, distribució, promoció, intercanvi, consum i crítica.